

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра економіки, маркетингу та міжнародних економічних відносин (№ 605)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Гарант освітньої програми
 Л. Л. Носач
(підпис) (ініціали та прізвище)

«31» серпня 2021 р.

СИЛАБУС ОБОВ'ЯЗКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Зовнішньоекономічна діяльність

(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань: 29 «Міжнародні відносини»
(шифр і найменування галузі знань)

Спеціальність: 292 «Міжнародні економічні відносини»
(код і найменування спеціальності)

Освітня програма: «Міжнародна економіка»
(найменування освітньої програми)

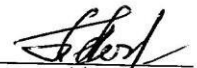
Форма навчання: денна

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Силабус введено в дію з 01.09.2021 року

Харків – 2021 р.

Розробник: Носач Л.Л., к.е.н., доц.
(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь та вчене звання)

(підпис)

Силабус навчальної дисципліни розглянуто на засіданні кафедри економіки, маркетингу та міжнародних економічних відносин (№ 605)

Протокол № 1 від « 30 » серпня 2021 р.

Завідувач кафедри д.е.н., проф.
(науковий ступінь та вчене звання)

(підпис)

І.О. Давидова
(ініціали та прізвище)

Погоджено з представником здобувачів освіти:

Представник студентів 6 курсу

(підпис)

Р.О. Воробейко
(ініціали та прізвище)

1. Загальна інформація про викладача

Носач Лариса Леонідівна, к.е.н., доцент.
З 2018 року викладала в університеті наступні дисципліни:

- Теорія і практика міжнародної торгівлі.
- Міжнародний бізнес.
- Міжнародна інвестиційна діяльність.
- Глобальна економіка.
- Глобальний маркетинг.
- Зовнішньоекономічна діяльність.

Напрями наукових досліджень:
економіка світогосподарських зв'язків,
процеси трансформації міжнародних
економічних відносин та
міжнародного економічного
співробітництва, міжнародна
економічна діяльність та міжнародний
поділ праці в системі суспільних
відтворювальних процесів.

2. Опис навчальної дисципліни

Семестр, в якому викладається дисципліна – 4 семестр.

Обсяг дисципліни: 4,5 кредитів ЄКТС 135 годин, у тому числі аудиторних – 48 годин, самостійної роботи здобувачів – 87 годин.

Форми здобуття освіти: денна/заочна.

Дисципліна – обов'язкова.

Види навчальної діяльності – лекції, семінарські заняття, самостійна робота здобувача.

Види контролю – поточний, модульний та підсумковий (семестровий) контроль (іспит).

Мова викладання – українська.

Необхідні обов'язкові попередні дисципліни (пререквізити) – Економіка підприємства, Мікроекономіка, Макроекономіка, Основи економіки бізнесу, Менеджмент.

Необхідні обов'язкові супутні дисципліни (кореквізити) – Економіка праці і соціально-трудові відносини, Ділова етика та конфліктологія в міжнародному середовищі.

3. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Зовнішньоекономічна діяльність» є полягати у формуванні у студентів сучасного економічного мислення та системи спеціальних знань у галузі зовнішньоекономічної діяльності підприємств, маркетингових досліджень зовнішнього ринку, порядку укладення контрактів з іноземними партнерами, організації міжнародних перевезень, митного регулювання зовнішньоекономічної діяльності підприємств.

Завдання навчальної дисципліни «Зовнішньоекономічна діяльність» полягає у вивченні основних та допоміжних операцій, пов'язаних зі здійсненням економічної діяльності на зовнішніх ринках; обґрунтуванні організаційні форми і методи, що використовуються при укладанні комерційних угод; визначенні етапів підготовки та проведення зовнішньоторговельних угод і укладання контрактів купівлі-продажу; ознайомленні з функціональним забезпеченням зовнішньоторговельного процесу на рівні підприємства через вивчення організації міжнародних перевезень, оформлення міжнародної транспортної документації, валютно- фінансових умов контрактів, що визначають економічний ефект від торговельної угоди та сприяють підвищенню ефективності ЗЕД підприємства.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягти таких **компетентностей**:

- здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;
- здатність навчатися та бути сучасно навченим;
- здатність приймати ефективні управлінські рішення для досягнення поставленої мети щодо забезпечення сталого розвитку;
- здатність математично оцінювати, обґрунтовувати прийняття рішень в сфері економіки, моделювати економічні процеси та прогнозувати ефективність результатів;
- здатність здійснювати аналіз і систематизацію інформації щодо стану і перспектив розвитку на національному та міжнародному рівнях;
- здатність відповідального ставлення до виконуваної роботи, самостійно приймати рішення, досягати поставленої мети з дотриманням вимог професійної етики;
- здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності);
- здатність визначати функціональні області та їх взаємозв'язки, налагоджувати комунікації між суб'єктами міжнародних економічних відносин різного рівня;

- здатність обґрунтовувати доцільність застосування економічних та дипломатичних методів (засобів) вирішення конфліктних ситуацій на міжнародному рівні;
- здатність застосовувати базові знання у сфері міжнародних економічних відносин з використанням нормативно-розпорядчих документів, довідкових матеріалів;
- здатність здійснювати економічний, стратегічний аналіз та оцінку зовнішньоекономічної діяльності підприємств та держав в цілому
- здатність розуміння основних особливостей сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави;
- здатність до вивчення та прогнозування кон'юнктури зовнішніх ринків, розрахунку їх місткості, визначення прогнозних показників експорту, аналізу поведінки споживачів і конкурентів, а також конкурентного середовища.

Програмні результати навчання:

- усвідомлювати необхідність навчання, дотримуватися принципів безперервного розвитку та постійного самовдосконалення; прагнути професійного зростання, проявляти толерантність та готовність до інноваційних змін;
- демонструвати абстрактне мислення, застосовувати методології дослідження, виявляти, окреслювати та формалізувати проблеми; систематизувати й упорядковувати отриману інформацію; формулювати висновки і розробляти рекомендації з метою адаптації до нової ситуації з урахуванням особливостей національного і міжнародного середовища;
- досліджувати економічні явища та процеси у міжнародній сфері на основі розуміння категорій, законів виділяючи й узагальнюючи тенденції, закономірності функціонування та розвитку світового господарства з урахуванням причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків;
- застосовувати набуті знання, розуміти предметну область та професію на практиці, бути відкритим до застосування знань з урахуванням конкретних ситуацій;
- досліджувати та ідентифікувати функціональні області та їх взаємозв'язки, налагоджувати комунікації між суб'єктами міжнародних економічних відносин різного рівня;
- ідентифікувати, обговорювати та бути учасником ділових міжнародних організаційно-правових відносин, обґрунтовувати власну думку щодо конкретних умов реалізації форм мев на мега-, макро-, мезо- і мікрорівнях;
- розуміти та застосовувати базові знання основних нормативно-правових актів і довідкових матеріалів, чинних стандартів і технічних умов, інструкцій та інших нормативно-розпорядчих документів у сфері міжнародних економічних відносин
- обґрунтовувати вибір і застосовувати інформаційно-аналітичний інструментарій, економіко-статистичні методи обчислення, складні техніки аналізу та методи моніторингу кон'юнктури світових ринків, ілюструвати і

презентувати результати оцінювання, підсумовувати та розробляти рекомендації, заходи з адаптації до змін міжнародного середовища.

– володіти базовими категоріями, новітніми теоріями, концепціями, технологіями та методами у сфері міжнародних економічних відносин з урахуванням їх основних форм, зокрема: міжнародної торгівлі товарами та послугами, міжнародного руху капіталу, міжнародних валютно-фінансових та кредитних відносин, мобільності людських ресурсів, міжнародного трансферу технологій;

– усвідомлювати необхідність навчання впродовж усього життя з метою поглиблення набутих та здобуття нових фахових знань.

4. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1.

Змістовий модуль 1. Організація та техніка проведення зовнішньоекономічних операцій

Тема 1. Організація зовнішньоекономічної діяльності.

- *Форма занять:* лекція, семінарське заняття, самостійна робота.
- *Обсяг аудиторного навантаження:* 4 години.

Тема семінарського заняття: «Зовнішньоекономічна діяльність та її роль в розвитку національної економіки».

- *Обов'язкові предмети та засоби:* роздатковий матеріал, обладнання для візуального супроводження засвоєння матеріалу лекції та семінарського заняття.

- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти):* відсутні.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів:* 7 годин.

- *Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи здобувачів:* виконання самостійних завдань на тему: «Загальний аналіз попереднього досвіду і перспектив розвитку зовнішньоекономічних зв'язків України».

- *Анотація:*

Характеристика категорій зовнішньоекономічної сфери і їх взаємозв'язок. Функції зовнішньоекономічної сфери. Напрями впливу зовнішньоекономічного чинника на національну економіку. Сутність поняття зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД). Основні види і форми ЗЕД. Причини і передумови здійснення розвитку ЗЕД. Принципи здійснення зовнішньоекономічної діяльності. Поняття об'єктів та суб'єктів ЗЕД. Право на здійснення ЗЕД. Місце дисципліни в системі загальноосвітніх її професійно-орієнтованих дисциплін.

Тема 2. Регулювання зовнішньоекономічної діяльності

- *Форма занять:* лекція, семінарське заняття, самостійна робота.
- *Обсяг аудиторного навантаження:* 2 години.

- *Тема семінарського заняття:* «Особливості системи регулювання ЗЕД в Україні та міжнародна практика».

- *Обов'язкові предмети та засоби:* роздатковий матеріал, обладнання для візуального супроводження засвоєння матеріалу лекції та семінарського заняття.

- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти):* відсутні.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів:* 8 годин.

- *Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи здобувачів:* виконання самостійних завдань на тему: «Відмінності правового регулювання та супроводження ЗЕД в різних країнах світу».

- *Анотація:*

Характеристика системи регулювання зовнішньоекономічної діяльності: принципи, цілі, методи. Еволюція системи регулювання ЗЕД в Україні. Національне та наднаціональне регулювання ЗЕД в Україні. Характеристика органів державного регулювання ЗЕД в Україні та їх компетенції. Органи місцевого самоврядування та регіональні аспекти регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Недержавні органи регулювання ЗЕД: торгово-промислові палати, фондові та валютні біржі.

Тема 3. Митно-тарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності

- *Форма занять:* лекція, семінарське заняття, самостійна робота.

- *Обсяг аудиторного навантаження:* 9 години.

- *Тема семінарського заняття:* «Особливості митно-тарифне регулювання ЗЕД».

- *Обов'язкові предмети та засоби:* роздатковий матеріал, обладнання для візуального супроводження засвоєння матеріалу лекції та семінарського заняття.

- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти):* відсутні.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів:* 9 годин.

- *Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи здобувачів:* ознайомлення з формою декларацій митної вартості, зобов'язаннями декларанта, правами митних органів, процедурою заявлення митної вартості та контролю за правильністю її визначення, порядком декларування товарів та транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України.

- *Анотація:*

Основні риси митних органів України. Система управління митних органів України. Основні та забезпечуючі функції митних органів України. Митна система України. Поняття митниці. Митна вартість товарів. Міжнародні системи визначення митної вартості. Кодекс про митну вартість ГАТТ. Декларація митної вартості (ДМВ). Поняття митного контролю. Основні завдання і напрямки організації митного контролю. Суб'єкти та об'єкти митного контролю. Система митного оформлення як складова митно-тарифної

політики. Механізм здійснення митного оформлення. Декларування товарів та транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України.

Тема 4. Валютне регулювання зовнішньоекономічної діяльності

- *Форма занять:* лекція, семінарське заняття, самостійна робота.
- *Обсяг аудиторного навантаження:* 4 години.
- *Тема семінарського заняття:* «Особливості валютного регулювання зовнішньоекономічної діяльності».
- *Обов'язкові предмети та засоби:* роздатковий матеріал, обладнання для візуального супроводження засвоєння матеріалу лекції та семінарського заняття.
- *Обсяг самостійної роботи здобувачів:* 7 годин.
- *Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи здобувачів:* виконання самостійних завдань на тему: «Основні етапи становлення валютної системи України».
- *Анотація:*

Сутність, основні принципи та інструменти валютного регулювання. Поняття валютної політики та її складових. Визначення порядку придбання і використання валюти, здійснення розрахунків в іноземній валюті в Україні. Характеристика системи валютного контролю. Сутність та види валютних операцій. Аналіз механізму проведення торгів іноземною валютою.

Тема 5. Регіональне регулювання зовнішньоекономічної діяльності господарюючих суб'єктів

- *Форма занять:* лекція, семінарське заняття, самостійна робота.
- *Обсяг аудиторного навантаження:* 4 години.
- *Тема семінарського заняття:* «Регіональне регулювання зовнішньоекономічної діяльності».
- *Обов'язкові предмети та засоби:* роздатковий матеріал, обладнання для візуального супроводження засвоєння матеріалу лекції та семінарського заняття.
- *Обсяг самостійної роботи здобувачів:* 7 годин.
- *Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи здобувачів:* виконання самостійних завдань на тему: «Імпортозаміщення як важлива складова зовнішньоторговельної політики».
- *Анотація:*

Національне законодавство в сфері зовнішньоекономічної діяльності. Регіональні стратегії та програми в сфері зовнішньоекономічної діяльності. Стратегії підвищення конкурентоспроможності та економічного розвитку субрегіонів. Напрямки політики транснаціоналізації економіки регіонів. Політика регіональної влади у стимулюванні експорту.

Тема 6. Кластери як суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності

- *Форма занять:* лекція, семінарське заняття, самостійна робота.
- *Обсяг аудиторного навантаження:* 4 години.
- *Тема семінарського заняття:* «Особливості складання та заключення МККП».
- *Обов'язкові предмети та засоби:* роздатковий матеріал, обладнання для візуального супроводження засвоєння матеріалу лекції та семінарського заняття.
- *Обсяг самостійної роботи здобувачів:* 7 годин.
- *Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи здобувачів:* аналіз етапів процесу проведення зовнішньоекономічних операцій, способів визначення якості товарів, визначення умов до маркування товарів.
- *Анотація:*
Поняття «кластера». Теоретичні положення підвищення конкурентоспроможності регіону на основі кластерної моделі. Кластерна політика в Україні, основні перешкоди кластеризації. Особливості процесів кластеризації в регіонах України. Особливості процесів кластеризації в Харківському регіоні.

Модульний контроль 1

- *Форма занять:* написання модульної роботи в аудиторії (за рішенням лектора допускається проведення у дистанційній формі).
 - *Обсяг аудиторного навантаження:* 2 години
 - *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти):* відсутні.
 - *Обсяг самостійної роботи здобувачів* – за необхідністю.
- Підготовка до модульного контролю.

Змістовний модуль 2. Функціональне забезпечення зовнішньоекономічної діяльності

Тема 7. Міжнародний контракт купівлі-продажу (МККП) у зовнішньоекономічній діяльності

- *Форма занять:* лекція, семінарське заняття, самостійна робота.
- *Обсяг аудиторного навантаження:* 4 години.
- *Тема семінарського заняття:* «Особливості складання та заключення МККП».
- *Обов'язкові предмети та засоби:* роздатковий матеріал, обладнання для візуального супроводження засвоєння матеріалу лекції та семінарського заняття.
- *Обсяг самостійної роботи здобувачів:* 7 годин.

- *Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи здобувачів:* аналіз етапів процесу проведення зовнішньоекономічних операцій, способів визначення якості товарів, визначення умов до маркування товарів.

- *Анотація:*

Етапи проведення зовнішньоекономічних операцій. Стадії вибору країни збуту продукції. Варіанти вибору умов контракту з точки зору предмету контракту, країн укладання і виконання угод. Характеристика суттєвих і несуттєвих (звичайних, випадкових) умов контракту. Види зовнішньоторговельних контрактів. Зміст та характеристика основних розділів контракту: преамбула, предмет контракту, заключні положення. Статті контракту. Поняття, особливості та порядок використання правил «ІНКОТЕРМС – 2010» та «ІНКОТЕРМС – 2020» суб'єктами ЗЕД при забезпеченні міжнародних договорів купівлі-продажу товарів.

Тема 8. Валютно-фінансові умови зовнішньоторговельних угод

- *Форма занять:* лекція, семінарське заняття, самостійна робота.

- *Обсяг аудиторного навантаження:* 4 години.

- *Тема семінарського заняття:* «Поняття, суть та чинники валютно-фінансових умов контракту».

- *Обов'язкові предмети:* роздатковий матеріал, обладнання та засоби для візуального супроводження засвоєння матеріалу лекції та семінарського заняття.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів:* 7 годин.

- *Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи здобувачів:* визначення значення правильності вибору валютно-фінансових умов контракту, розглядання поняття валютного ризику, переваг та недоліків основних форм міжнародних розрахунків.

- *Анотація:*

Фактори, які зумовлюють вибір валютно-фінансових умов контракту. Валютні умови зовнішньоторговельних контрактів: валюта ціни, валюта платежу, умови здійснення перерахунку валют та використання захисних застережень проти валютних ризиків. Класифікація валютних ризиків та методи їх запобігання. Складові фінансових умов. Умови платежу. Порядок організації та основні форми міжнародних розрахунків у ЗЕД: інкасо, акредитив, банківський переказ, відкритий рахунок. Поняття, види та порядок застосування банківських гарантій у ЗЕД.

Тема 9. Організація і технології міжнародних транспортних перевезень

- *Форма занять:* лекція, семінарське заняття, самостійна робота.

- *Обсяг аудиторного навантаження:* 4 годин.

- *Тема семінарського заняття:* «Транспортне обслуговування зовнішньоекономічної діяльності».

- *Обов'язкові предмети:* роздатковий матеріал, обладнання та засоби для візуального супроводження засвоєння матеріалу лекції та семінарського заняття.
- *Обсяг самостійної роботи здобувачів:* 7 годин.
- *Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи здобувачів:* виконання самостійних завдань на тему: «Аналіз умов Конвенції ООН про міжнародні перевезення».

- *Анотація:*

Необхідність використання транспорту у ЗЕД. Класифікація транспортних операцій. Організація та технологія міжнародних перевезень основними видами транспорту: водним (морським, річковим), автомобільним, повітряним, залізничним, трубопровідним. Взаємодія учасників транспортного процесу. Питання транспортно-логістичної служби компанії. Вибір партнерів і форми посередництва в міжнародних транспортних операціях. Специфіка страхування вантажів при експортно-імпортних операціях. Стан та особливості формування страхового ринку в Україні. Поняття перестрахування як специфічного виду міжнародної страхової діяльності.

Тема 9. Торговельне посередництво на зовнішньому ринку

- *Форма занять:* лекція, семінарське заняття, самостійна робота.
- *Обсяг аудиторного навантаження:* 4 години.
- *Тема семінарського заняття:* «Комерційна діяльність торговельних посередників на зовнішньому ринку».
- *Обов'язкові предмети:* роздатковий матеріал, обладнання та засоби для візуального супроводження засвоєння матеріалу лекції та семінарського заняття.
- *Обсяг самостійної роботи здобувачів:* 7 годин.
- *Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи здобувачів:* виконання самостійних завдань на тему: «Торгівля напряму як основний метод світової торгівлі. Порівняння прямого та непрямого методу виходу на зовнішні ринки».

- *Анотація:*

Доцільність залучення посередників на зовнішньому ринку. Обсяг прав та особливості вибору посередників на ринках. Систематизація видів посередницької діяльності. Комплекс посередницьких послуг. Правова база зовнішньоторговельної посередницької діяльності.

Тема 10. Організація та техніка проведення комерційних переговорів

- *Форма занять:* лекція, семінарське заняття, самостійна робота.
- *Обсяг аудиторного навантаження:* 4 години.
- *Тема семінарського заняття:* Особливості проведення комерційних переговорів.
- *Обов'язкові предмети:* роздатковий матеріал, обладнання та засоби для візуального супроводження засвоєння матеріалу лекції та семінарського заняття.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів:* 7 годин.
- *Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи здобувачів:* виконання самостійних завдань на тему: «Тактико-психологічні аспекти організації комерційних переговорів ЗЕД».

- *Анотація:*

Діловий етикет і протокол, як спрощена форма дипломатичного етикету і протоколу: поняття, основні норми. Види і типи комерційних переговорів, що склалися в міжнародній торговельній практиці. Підготовка до ведення переговорів. Ділові прийоми як обов'язковий вид службової діяльності закордонних фірм. Соціально-психологічні методи проведення комерційних переговорів та критерії їх вибору. Етапи (раунди) проведення переговорів, їх значення при укладенні зовнішньоторговельних контрактів. Національні особливості партнерів з-за кордону.

Тема 11. Економічна ефективність зовнішньоекономічної діяльності підприємств

- *Форма занять:* лекція, семінарське заняття, самостійна робота.
- *Обсяг аудиторного навантаження:* 4 години.
- *Тема семінарського заняття:* «Економічний аналіз зовнішньоекономічної діяльності підприємства».
- *Обов'язкові предмети:* роздатковий матеріал, обладнання та засоби для візуального супроводження засвоєння матеріалу лекції та семінарського заняття.
- *Обсяг самостійної роботи здобувачів:* 7 годин.
- *Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи здобувачів:* виконання самостійних завдань на тему: «Диференціальний та комплексний методи оцінки конкурентоспроможності підприємства».

- *Анотація:*

Аналіз експортних та імпорتنих операцій. Аналітичні показники зовнішньоекономічної діяльності підприємства. Економічна ефективність зовнішньоекономічних операцій. Розрахунок показників економічної ефективності реалізації експортних товарів та економічної (абсолютної) ефективності імпорту товарів. Показник ефекту експорту. Показник ефекту імпорту. Валютна ефективність як економічна характеристика будь-якої операції. Розрахунок валютної ефективності експорту та імпорту. Інтегральна ефективність експорту-імпорту. Вплив валютних курсів на ефективність експорту та імпорту.

Тема 12. Методичні інструменти аналізу зовнішньоекономічної діяльності регіонів

- *Форма занять:* лекція, семінарське заняття, самостійна робота.
- *Обсяг аудиторного навантаження:* 4 години.
- *Тема семінарського заняття:* «Особливості аналізу зовнішньоекономічної діяльності регіонів».

- *Обов'язкові предмети:* роздатковий матеріал, обладнання та засоби для візуального супроводження засвоєння матеріалу лекції та семінарського заняття.
- *Обсяг самостійної роботи здобувачів:* 7 годин.
- *Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи здобувачів:* Дослідження тенденцій обсягів прямих іноземних інвестицій до Харківської області та факторів впливу».

- *Анотація:*

Концептуальні положення методичного забезпечення аналізу зовнішньоекономічної діяльності регіону. Аналіз взаємозв'язків між показниками зовнішньоекономічної діяльності та факторами соціально-економічного розвитку регіону (на прикладі прямих іноземних інвестицій). Регіональні фактори залучення ПІІ до регіону. Зовнішньоекономічна діяльність в регіоні як об'єкт моделювання.

Модульний контроль 2

- *Форма занять:* написання модульної роботи в аудиторії (за рішенням лектора допускається проведення у дистанційній формі).
 - *Обсяг аудиторного навантаження:* 2 години
 - *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти):* відсутні.
 - *Обсяг самостійної роботи здобувачів* – за необхідністю.
- Підготовка до модульного контролю.

5. Індивідуальне завдання

До індивідуального завдання здобувачів належить наступний вид роботи: користуючись теоретичною частиною теми курсу, а саме – вимогами до форми зовнішньоекономічного контракту (МККП), необхідно скласти його текст.

Максимальний бал за виконаний проект – 10.

6. Методи навчання

Пояснювально-ілюстративна лекція з елементами проблемної, лекція-бесіда, словесний метод, метод схематичного подання матеріалу, проблемно-логічний метод; на семінарських заняттях – метод розгорнутої бесіди та дискусії, метод самоконтролю, метод «круглого столу».

7. Методи контролю

Поточний контроль (теоретичне опитування й розв'язання практичних завдань), модульний контроль (тестування за розділами курсу) та підсумковий (семестровий) контроль (іспит).

8. Критерії оцінювання та розподіл балів, які отримують здобувачі

Складові навчальної роботи	Бали за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
Змістовний модуль 1			
Робота на лекціях	0...1	12	0...12
Виконання практичних робіт	0...3	9	0...27
Модульний контроль	0...10	1	0...10
Змістовний модуль 2			
Робота на лекціях	0...1	12	0...12
Виконання практичних робіт	0...3	9	0...18
Модульний контроль	0...11	1	0...11
Виконання і захист індивідуального завдання (РК)	0...10	1	0...10
Усього за семестр			0...100

*Протягом семестру студент може заробити до 10 заохочувальних балів. Бали можна отримати за такими видами робіт:

- робота на лекціях та практичних заняттях (активність): 0 .. 5 балів,
- написання та захист реферату за темами дисципліни: 0 .. 5 балів,
- написання тез на науково-практичній конференції: 0 .. 10 балів.

При перевищенні максимуму балів (більше 100) студент отримуватиме 100 балів.

Прийнята шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка для екзамену, курсового проекту (роботи), практики
90-100	відмінно
75-89	добре
60-74	задовільно
01-59	незадовільно з можливістю повторного складання

Семестровий контроль (іспит) проводиться у разі відмови студента відбалів поточного тестування й за наявності допуску до іспиту. Під час складання семестрового іспиту студент має можливість отримати максимум 100 балів.

Білет для іспиту складається з двох теоретичних запитань (максимальна кількість балів за кожне запитання – 30) і одного практичного запитання (задачі) – максимальна кількість балів – 40.

*У випадку дистанційного проведення іспиту студент проходить підсумковий контроль у формі тестування.

Критерії оцінювання роботи здобувача протягом семестру

Оцінка в балах	Пояснення
90-100	За умови глибокого вивчення навчального матеріалу, що підтверджується вичерпними відповідями на питання і застосуванням отриманих знань на практиці: правильним, безпомилковим виконанням завдань на семінарських заняттях й розрахункової роботи (ІЗ) у встановлені навчальним графіком терміни
83-89	За умови твердого засвоєння навчального матеріалу, при відповідях на питання студент не допускає серйозних помилок, вміє застосовувати отримані знання на практиці (у завданнях на практичних заняттях), ІЗ виконує правильно, без помилок
75-82	За умови твердого засвоєння навчального матеріалу, при відповідях на питання студент не допускає серйозних помилок, вміє застосовувати отримані знання на практиці (завдання на практичних заняттях й ІЗ виконує з незначними помилками)
68-74	За умови засвоєння навчального матеріалу, студент не повністю і недостатньо точно відповідає на питання, але вміє застосовувати отримані знання на практиці (при виконанні завдань на практичних заняттях й у ІЗ допускає менше 60% помилок)
60-67	За умови виконання мінімальних критеріїв знань та умінь, студент засвоїв основний програмний матеріал, припускає помилки при виконанні завдань на семінарських заняттях, у ІЗ, але має необхідні знання для їх усунення під керівництвом викладача
0-59	За умови, що студент засвоїв не весь основний навчальний матеріал, допускає серйозні помилки при виконанні завдань на семінарських заняттях й у ІЗ, не має необхідних знань для їх усунення під керівництвом викладача

9. Політика навчального курсу

При вивченні дисципліни необхідно спиратися на конспект лекцій та рекомендовану навчальну та наукову літературу. Вітається використання різних джерел з альтернативними поглядами на ті чи інші питання задля формування продуктивної дискусії з проблем навчальної дисципліни.

Беруться до уваги такі показники академічної активності та додаткових освітніх досягнень здобувачів вищої освіти:

- відповіді на питання плану семінарського заняття під час заняття;
- доповіді з проблемних питань семінарського заняття;
- участь в активних формах навчання на семінарських заняттях;
- розробка тематичних презентацій;
- публікація тез доповідей та участь у конференціях, написання наукових статей, рефератів;
- відпрацювання тем пропущених практичних занять;
- інші здобутки в освітній сфері, що підтверджені документально (грамоти, дипломи, сертифікати тощо).

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. Високо оцінюється прагнення здобувачів вищої освіти планомірно та систематично засвоювати навчальний матеріал, активно працювати на практичних заняттях, брати участь в обговоренні дискусійних питань, повною мірою долучатися до активних форм навчання,

відпрацьовувати пропущені практичні заняття. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в дистанційній формі за погодженням із керівником курсу.

Політика перескладання. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-1 бал). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика неформальної освіти. За умов неформальної освіти і її офіційного підтвердження, здобувачу можуть бути перезараховані кредити з дисципліни згідно відповідного Положення про перезарахування навчальних дисциплін і визначення академічної різниці, яке введено в дію в Національному аерокосмічному університеті ім. М.Є. Жуковського «ХАІ» 26 жовтня 2020 року. URL: <https://khai.edu/assets/files/polozhennya/polozh-pro-perezarah-disc.pdf>.

10. Політика академічної доброчесності

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає (Методичні рекомендації для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності. Лист МОН України № 1/9-650 від 23.10.2018 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v-650729-18#n211>):

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації».

11. Методичне забезпечення та інформаційні ресурси

Підручники, навчальні посібники, навчально-методичні посібники, конспекти лекцій, методичні рекомендації з проведення лабораторних робіт тощо, які видані в Університеті знаходяться за посиланням:

- <http://library.khai.edu/library/fulltexts/metod/>
- <http://library.khai.edu/library/fulltexts/2021/complex/>
- Сторінка дисципліни знаходиться за посиланням: <https://mentor.khai.edu/course/view.php?id=4171>

12. Рекомендована література

Базова

1. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: навч. посібник / Л.Л. Носач, В.О. Козуб, П.Л. Гринько, А.С. Дядін – Харків: «Видавництво «Форт», 2014. – 295 с.
2. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства : практикум : навч. посібник / Л. О. Чернишова, В. О. Козуб, Л. Л. Носач, К. Ю. Величко, О. І. Печенка. – Х. : «Видавництво «Форт», 2017. – 238 с.
3. Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності [Текст] : навчальний посібник / К.Ю. Величко, В.О. Козуб, Л.Л. Носач та ін. – Харків: Видавництво «Форт», 2017. – 221 с.
4. Воляк О.О., Головань Д.В., Філіпковська Л. О. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства, частина 1: навч. посіб. [Текст] / О.О. Воляк, Д.В. Головань, Л. О. Філіпковська – Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського «Харків. авіац. ін-т», 2018. – 90 с.
5. Воляк О.О., Головань Д.В., Філіпковська Л. О. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства, частина 2: навч. посіб. [Текст] / О.О. Воляк, Д.В. Головань, Л. О. Філіпковська – Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського «Харків. авіац. ін-т», 2018. – 135 с.

Допоміжна

1. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» № 959-ХІІ від 16.04.1991 р. (із змінами і доповненнями).
2. Закон України «Про використання спеціальних заходів відносно імпорту в Україні» № 332-ХІV від 22.12.1998 р. (із змінами і доповненнями).
3. Закон України «Про захист національного товаровиробника від демпінгового імпорту» № 330-ХІV від 22.12.1998 р. (із змінами і доповненнями).
4. Закон України «Про лізинг» № 1381-ІV від 11.12.2003 р. (із змінами і доповненнями).
5. Про регулювання товарообмінних (бартерних) операцій у галузі зовнішньоекономічної діяльності» № 351-ХІV від 23.12.1998 р. (із змінами і доповненнями).
6. Наказ Міністерства економіки України «Про затвердження Положення про порядок видачі разових (індивідуальних) ліцензій» № 47 від 17.04.2000 р. (із змінами і доповненнями).
7. Тюріна, Н.М. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. [Текст] / Н.М. Тюріна, Н.С. Карвацка – К.: Центр учеб. літер., 2013. – 243 с.
8. Дідківський, М.І. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: навч. посібник. [Текст] / М.І. Дідківський. – К.: Знання, 2012. – 462 с.
9. Зовнішньоекономічна діяльність регіону: навчальний посібник / О.А. Єрмакова, Ю.Г. Козак – Одеса, 2013. – 332 с.

10. Шкурупій, О.В. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: навч. посібник. [Текст] / О.В. Шкурупій, В.В. Гончаренко, І.А. Артеменко та ін. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 248 с.\

11. Гребельник, О.П. Основи зовнішньоекономічної діяльності: підручник. [Текст] / О.П. Гребельник. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 432 с.

15. Інформаційні ресурси

1. Урядовий портал Кабінету Міністрів України. Офіційний сайт. компанії. URL: <https://www.kmu.gov.ua/>

2. Міністерство закордонних справ України. Офіційний сайт. URL: <https://www.mfa.gov.ua/>

3. Міністерство економіки України. Офіційний сайт. URL: <https://www.me.gov.ua/>

4. Міністерство фінансів України. Офіційний сайт. URL: www.minfin.gov.ua/

5. Державна митна служба України. Офіційний сайт. URL: <https://www.customs.gov.ua/>

6. Державний інформаційно-аналітичний центр моніторингу зовнішніх товарних ринків «Держзовнішінформ». Офіційний сайт. URL: <https://www.ukrdzi.com/>

7. World Federation of Exchanges (WFE) (Всесвітня федерація бірж, ВФБ) Офіційний сайт організації. URL: <https://www.world-exchanges.org/>

8. Mergers and acquisitions Ukraine (M&A Ukraine) (Злиття та поглинання в Україні). Офіційний сайт компанії. URL: <https://mergers.com.ua/ua/>

9. Національний інститут стратегічних досліджень. Офіційний сайт. URL: <https://www.niss.gov.ua>

10. Інститут світової економіки і міжнародних відносин. Офіційний сайт. URL: <https://www.iweir.org.ua>